

Troms fylkeskommune
Romssa fylkkasuohkan
Tromssan fylkinkomuuni

NORD-TROMSRÅDET

Interkommunalt politisk råd

Tromsvekstavtale

for Nord-Troms 2025–2028

1 Innledning

Tromsvekstavtalen for Nord-Troms 2025–2028 er en samarbeidsavtale mellom Troms fylkeskommune og Nord-Troms interkommunale politiske råd (Nord-Tromsrådet). Avtalen er et verk-tøy for sterkere koordinert og strategisk samarbeid mellom avtalepartene.

Avtalen angir retning for ønsket utvikling i regionen og beskriver områder der det særlig er hensiktsmessig å jobbe sammen på tvers av kommunegrensene og med fylkeskommunen.

Tromsvekstavtalen tar utgangspunkt i muligheter og utfordringer i Nord-Troms og bygger videre på etablerte samarbeidsstrukturer i Nord-Troms.

Det utarbeides toårige handlingsplaner, som inkluderer oppfølging av avtalen, milepæler for samarbeidet og en midtveisevaluering av Tromsvekstavtalen ved slutten av 2026.

Tromsvekstavtalen for Nord-Troms er gjeldende etter vedtak i Fylkestinget i Troms og Nord-Tromsrådet.

2 Overordnet mål for avtalen

Tromsvekstavtalen for Nord-Troms skal bidra til en attraktiv region, med kommuner godt rigget for fremtidens muligheter og omstillingsbehov i Nord-Troms.

3 Utviklingsbilde for regionen

Avtalen baserer seg på et kunnskapsgrunnlag for Nord-Troms. Kunnskapsgrunnlaget bygger på Status Nord-Troms, kunnskapsgrunnlag fra Nord-Troms Plan og Eiendom, kunnskapsgrunnlaget til Regional planstrategi for Troms 2025–2028 og «Troms i tall», statistikkbanken til Troms fylkeskommune.¹ Et utviklingsbilde av Nord-Troms ligger som vedlegg til avtalen.

4 Forankring og prosess

Tromsvekstavtalen for Nord-Troms er forankret i regional planstrategi for Troms 2025–2028.

Videre er Tromsvekstavtalen forankret i Regional Transportplan for Troms 2022–2033 (RTP), der det vises til at Tromsvekstavtalene skal brukes aktivt for å nå målene i RTP. Tromsvekstavtalen følger også opp de kompetansepolitiske mål fastsatt i Kompetansestrategi Troms 2023–2028. Strategi for næringsutvikling Troms 2023–2028 er styrende for fylkeskommunenenes næringsrettede arbeid i Troms, som skjer i samarbeid med partnerskap og kommuner.

Tromsvekstavtalen for Nord-Troms bygger på Samarbeidsavtale for Nord-Tromsrådet 2024–2027 og regional bærekraftig næringsplan for Nord-Troms 2024–2034. Avtalen er forankret ved at samtlige kommunestyrer behandler endelig avtale med positivt vedtak og Nord-Tromsrådet vedtar inngåelse.

Nærmere informasjon om prosess og medvirkning i vedlegg 1.

5 Innsatsområder og delmål

Tromsvekstavtalen har fire innsatsområder for Nord-Troms.

1. Befolkningsutviklingen i Nord-Troms
2. Styrket samfunns og arealplanarbeid, inkludert tilrettelegging for grønne industriområder.
3. Grønn omstilling og kommunenes rolle i arbeidet med klimatilpasning og omstilling til lavutslippsamfunn.
4. Innsatssonen

Innsatsområdene inneholder delmål og underliggende strategier. Delmålene beskriver avtalepartenes felles ønsket utvikling i Nord-Troms. Strategiene beskriver overordnet vei til målene.

Kapittel 6 presenterer politisk og administrativ samhandlingsstruktur for Troms fylkeskommune og Nord-Tromsrådet. Samhandlingsstruktur og en administrativ handlingsplan skal ivareta og følge opp Tromsvekstavtalen for Nord-Troms.

De 2-årige handlingsplanene, som nevnes i kapittel 1, inneholder tiltakene for å oppnå avtalens mål og strategier.

Tromsvekstavtalen og Bygdevekstavtalen for Nord-Troms skal gjensidig forsterke innsatsen for rekruttering og tilgang på tilstrekkelig arbeidskraft i Nord-Troms.

Innsatsområde 1 – Befolkningsutvikling

Innsatsområde 1 har et helhetlig blikk på utviklingen i Nord-Troms i en situasjon med aldrende befolkning, fødselsunderskudd og mangel på arbeidskraft.

Delmål 1.1: Styrke Nord-Troms som bo- og arbeidsmarkedsregion, med et trygt, forutsigbart og bærekraftig transportsystem og velfungerende senterfunksjoner.

Strategier for delmål 1.1:

- Videreutvikle senterfunksjonene og styrke samarbeidet mellom samfunnsinstitusjonene i Nord-Troms, med fokus på de fire kommunenes ulike fortrinn.
- Utvikling av samferdselsinfrastrukturen og trafiksikkerhet i Nord-Troms, innenfor rammene av regional transportplan, med fokus på samferdselsinfrastrukturen og fylkesvegnettets betydning for næringstransport og pendling i Nord-Troms.
- Binde Nord-Troms sammen gjennom bærekraftig og samordnet kollektivtilbud og gode mobilitetsløsninger. Kollektivtilbudet er viktig for å binde Nord-Troms sammen som region, og tilby korrespondanse inn/ut av regionen. Tilbudet har betydning for bofaste, pendlere og for regionens muligheter for reiselivsutvikling.

Delmål 1.2: Økt bosetting i Nord-Troms og tilgang på tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft som imøtekommer arbeidslivets behov.

Strategier delmål 1.2:

- Etablere fleksible opplæringsmodeller innen videregående opplæring og høyere yrkesfaglig utdanning.
- Etablere kurstilbud som utfyller tilbudet innenfor videregående opplæring og høyere yrkesfaglig utdanning.
- Samarbeid om tiltak for å få flere inn i arbeidslivet.
- Tilby helhetlig og livslang karriereveiledning.

Delmål 1.3: Nord-Troms har attraktive og inkluderende lokalsamfunn og regionen skal oppleves som et godt sted å bo, arbeide og etablere seg.

Strategier delmål 1.3:

- Styrke Nord-Troms som identitetsbærer for samisk og kvensk språk og kultur.
- Videreutvikle samarbeidet omkring felles sosiale møtepunkter og arrangementer i Nord-Troms.
- Legge til rette for godt inkluderingsarbeid, både overfor nye arbeidstakere og flyktninger.

Innsatsområde 2 – Styrket samfunns- og arealplanarbeid, inkludert tilrettelegging for grønne industriområder

Innsatsområde 2 omhandler samfunns- og arealplanlegging som fundament for klimatilpasning og tilrettelegging for verdiskaping i forbindelse med det grønne skiftet.

Delmål 2.1: Styrket planarbeid i Nord-Troms kommunene, der klimamål, naturmangfold, samfunnssikkerhet, beredskap og bærekraftig samfunns, - og næringsutvikling sees i sammenheng.

Strategier delmål 2.1:

- Dialog og samarbeid med Nord-Troms plan og eiendom.
- Erfaringsdeling og styrket kunnskapsgrunnlag i planarbeidet.
- Samhandling og tidlig medvirkning og koordinering i regionale og kommunale planprosesser.

Innsatsområde 3 – Grønn omstilling og kommunenes rolle i arbeidet med klimatilpasning og omstilling til lavutslippsamfunn

Innsatsområde 3 handler om kommunal sektors arbeid med klimatilpasning og reduksjon av klimagassutslipp, gjennom rollen som planmyndighet, innkjøper, samfunnsutvikler og tilrettelegger for næringsutvikling.

Delmål 3.1: Bidra til målsetning om klimanøytralitet i Nord-Troms innen 2035.

Strategier:

- Øke kompetanse innen bærekraft og grønn omstilling i Nord-Troms.
- Utvikle en felles forståelse rundt kommunalt og regionalt nivåes rolle i omstillingen til lavutslippsamfunn og arbeide for felles fremtidige tiltak i Nord-Troms.

Delmål 3.2: Nord-Troms er attraktiv for ny og grønn næringsvirksomhet, basert på komparative fortrinn.

Strategier delmål 3.2

- Tilrettelegge for flere næringsparker og næringsområder med fokus på sirkulærøkonomi og det grønne skiftet.
- Videreutvikling og kunnskapsbygging om næringsutviklingen i Nord-Troms.
- Samarbeid om større felles utviklingsprosjekter basert på fortrinn, muligheter og utfordringer i Nord-Troms. Oppmerksomhet på kunnskap, kontinuitet og sammenhenger.

Innsatsområde 4 – Innsatssonen²

Kommunene i Nord-Troms har ikke like vilkår som øvrige deler av Innsatssona. Fraflytting, lave fødselstall og et endret sikkerhetspolitisk bilde krever økt innsats slik at Innsatssonen bidrar til bolyst, arbeid og næringsvirksomhet.

Delmål 4.1: Like vilkår for Troms-kommunene som for øvrige deler av Innsatssonen og forsterkede effekter av de statlige økonomiske virkemidlene.

Strategier delmål 4.1:

- Synliggjøre skjevheten og ulikhetene i Inntektssystemet og de statlige økonomiske virkemidlene, i forhold til de særskilte distriktsutfordringene i Nord-Troms.
- Jobbe for utvidelse av virkemidlene i Innsatssonen, blant annet basert på anbefalingene til Innspillpanelet fra 2023³
- Styrke markedsføringen av Innsatssonen og med det tilrettelegge for økt tilflytting og bosetting i Nord-Troms.

6 Avtalepartenes oppfølging av avtalen

En styrket samarbeidsstruktur mellom Troms fylkeskommune og Nord-Tromsrådet skal bidra til å sette kraft bak felles mål og delmål som er presentert i Tromsvekstavtalen for Nord-Troms og sikre en mer koordinert innsats.

Troms fylkeskommunens innsats og dialog overfor enkeltkommunene utgjør ikke en del av Tromsvekstavtalene, men ligger som del av fylkeskommunens ordinære oppgaveportefølje.

I henhold til Kommuneloven er Tromsvekstavtalen ikke juridisk eller økonomisk forpliktende for konkrete bevilgninger eller tiltak.

6.1: Struktur for strategisk og politisk samhandling

Det etableres struktur for politisk samhandling mellom Troms fylkeskommune og Nord-Tromsrådet. Politisk og administrativ ledelse i Troms fylkeskommune inviteres til to årlige møter i Nord-Tromsrådet. Nord-Tromsrådet inviterer til møtene.

² Tidligere kalt Tiltakssonen. Består av Finnmark og kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvæangen, Karlsøy, Lødingen og Storfjord i Troms.

³ Rapportlansering: 101 idéer for befolkningsvekst i nord - Troms fylkeskommune

Avtalepartene skal, i saker der det foreligger samstemthet, jobbe for å styrke rammebetingelsene for utviklingen i Nord-Troms og fylket som helhet. Dette inkluderer et politisk samarbeid overfor regjeringen, prosesser i EU, samt overfor øvrige regionale aktører og i sammenhenger der avtalepartene er representert.

Sentrale tema for den politiske samhandlingen vil være de fire innsatsområdene i avtalen og underliggende delmål, med særlige fokus på:

- Strategisk dialog og samarbeid, basert på prioriteringsliste/felles prinsipper rundt behovet for samferdselstiltak i kommunene. Eksempelvis videre utbygging på E8/E6 i regi av Statens vegvesen og Nye Veier, næringstransporter på sjø og veg, flyplasstilbud og FOT-ruter, Kystverket og planlagte tiltak i led, m.m.
- Sikre gode rammebetingelser for utviklingen i Nord-Troms, knyttet til en utfordrende kraftsituasjon og et økt fokus på sikkerhet og beredskap.
- Rammebetingelser for grønn omstilling, samfunns- og næringsutvikling.
- Samarbeid for et styrket arktisk landbruk og økning i andelen lokalt produsert mat.
- Prioriteringer av utdanningstilbud i Nord-Troms, basert på arbeidsmarkedets behov.
- Tilrettelegge og videreutvikle for desentraliserte utdanningstilbud og desentraliserte helsetilbud i Nord-Troms.
- Tilrettelegge for sterk ungdomsmedvirkning.

6.2: Administrativ oppfølging

Administrasjonen i Troms fylkeskommune skal, i samarbeid med Nord-Tromsrådet, utarbeide en felles to-årig handlingsplan som beskriver oppfølging av de fire innsatsområdene. Handlingsplanen skal inneholde milepæler for samarbeidet.

Hver av avtalepartene oppnevner en administrativ koordinator. Koordinatorene skal tilrettelegge for møtene mellom Troms fylkeskommune og Nord-Tromsrådet, jamfør kapittel 6.1.

Koordinatorene har i tillegg et overordnet ansvar for Tromsvekstavtalen for Nord-Troms.

7 Langsiktige effekter og evaluering

Sammen med annen innsats og satsninger i Nord-Troms er det et mål om følgende langsiktige effekter av Tromsvekstavtalen for Nord-Troms.

Langsiktige resultater:

- Sterkere politisk påvirkningskraft mot nasjonalt nivå.
- Økt sysselsetting i Nord-Troms
- Standardheving på samferdselsinfrastrukturen og styrket fremkommelighet internt og ut av Nord-Troms
- Forenkle mobilitet innad og ut av Nord-Troms.
- Attraktive lokalsamfunn med god tilgang til sosiale og kulturelle møteplasser.
- Godt integreringsarbeid overfor flyktninger.
- Samarbeid om utviklingsprosjekter som oppnår støtte nasjonalt og internasjonalt.
- Oppdaterte samfunns- og arealplaner og mer effektive planprosesser lokalt og regionalt.
- Reduksjon av klimagassutslipp i Nord-Troms
- Økt kunnskap om virkningene av ulike klimatiltak i fylkeskommuner og kommunene.
- Gjøre kommunene rigget til grønne industrietableringer.

Evaluering

Det legges opp til en midtveiseevaluering av Tromsvekstavtalen for Nord-Troms i 2026, der fylkeskommunen og Nord-Tromsrådet vurderer fremdrift i forhold til handlingsplan for 2025–2026. Eventuelle nødvendige justeringer innarbeides i handlingsplan 2027–2028.

Sluttevaluering gjennomføres i 2028, der både kvantitative resultater og kvalitative tilbakemeldinger samles og gjennomgås av Troms fylkeskommune og Nord-Tromsrådet.

Troms fylkeskommune har hovedansvar for evalueringen, med bistand fra Nord-Tromsrådet

Tromsø,

Kristina Torbergsen
Fylkesordfører i Troms

Bernt Eirik Lyngstad
Leder, Nord-Tromsrådet

Vedlegg 1: Forankring og prosess

Tromsvekstavtalen for Nord-Troms er forankret i regional planstrategi for Troms 2025–2028.

Videre er Tromsvekstavtalen forankret i Regional Transportplan for Troms 2022–2033 (RTP), der det vises til at Tromsvekstavtalene skal brukes aktivt for å nå målene i RTP. Tromsvekstavtalen følger også opp de kompetansepoltiske mål fastsatt i Kompetansestrategi Troms 2023–2028. Strategi for næringsutvikling Troms 2023–2028 er styrende for fylkeskommunenes næringsrettede arbeid i Troms, som skjer i samarbeid med partnerskap og kommuner.

Tromsvekstavtalen for Nord-Troms bygger på Samarbeidsavtale for Nord-Tromsrådet 2024–2027 og regional bærekraftig næringsplan for Nord-Troms 2024–2034. Avtalen er forankret gjennom møter og dialog med Nord-Tromsrådet og kommunene, samtlige kommunestyrer behandler endelig avtale og Nord-Tromsrådet vedtar inngåelse.

Følgende prosesser er gjennomført:

1. Oppstart arbeid med Tromsvekstavtalen vedtatt av fylkesrådet i Troms og Finnmark, sak 8/22.
2. Forankring og orientering om Tromsvekst i alle kommunene, gjennom fylkesrådsleders orienteringer i kommunene og administrative samlinger med de interkommunale politiske råd.
3. Invitasjon til et avtalesamarbeid fra fylkesordfører i Troms til Nord-Troms interkommunale politisk råd, desember 2023.
4. Vedtak i Nord-Tromsrådet om å slutte seg til arbeidet med Tromsvekst, vedtatt 30. januar 2024.
5. Troms fylkeskommune gjennomførte verksted om Tromsvekstavtalene, 17. januar 2024. Inviterte var alle ordførere og kommunedirektører i Troms, Ungdommens fylkesråd og utvalgsleiderne til Troms fylkesting.
6. Oppstartsmøte om Tromsvekstavtalen mellom Nord-Tromsrådet og Troms fylkeskommune, 4. mars 2024.
7. Møter av administrasjonen i Troms fylkeskommune i Nord-Troms gjennom 2023 og 2024.
8. Muntlig orientering fra prosjektleder i Troms fylkeskommune til Kvænangen, Nordreisa og Skjervøy kommunestyre, 18.–20.juni 2024.
9. Felles arbeidsmøte mellom Nord-Tromsrådet og fylkesordfører, 24. oktober 2024.
10. Felles arbeidsmøte mellom Nord-Tromsrådet og fylkesordfører 15. januar 2025.
11. Tromsvekstavtalen vedtatt av Nord-Tromsrådet den 21. januar 2025.
12. Avtalen vedtatt av Fylkestinget i Troms i mars 2025.
13. Avtalen vedtatt av kommunestyrene i Nord-Troms i mars og februar 2025